

Aplikace matematiky

Jiří Anděl

K šedesátinám Prof. Ing. Františka Fabiana, CSc.

Aplikace matematiky, Vol. 32 (1987), No. 2, 159–160

Persistent URL: <http://dml.cz/dmlcz/104245>

Terms of use:

© Institute of Mathematics AS CR, 1987

Institute of Mathematics of the Czech Academy of Sciences provides access to digitized documents strictly for personal use. Each copy of any part of this document must contain these *Terms of use*.

This document has been digitized, optimized for electronic delivery and stamped with digital signature within the project *DML-CZ: The Czech Digital Mathematics Library* <http://dml.cz>

Jestliže tedy nyní přejeme doc. Raichlovi mnoho zdraví a úspěchů v práci, uvědomujeme si, že v tomto přání je kromě upřímné vděčnosti i trochu egoismu pro naši matematiku, neboť zdraví a úspěchy do dalšího života doc. Raichla implikují i zdraví a úspěchy ve vývoji matematiky, který nás dnes čeká.

Evžen Kindler

K ŠEDESÁTINÁM PROF. ING. FRANTIŠKA FABIANA, CSc.

Profesora Fabiana jsem poznal v roce 1958. S mimořádným zanícením přednášel teorii pravděpodobnosti pro studenty třetího ročníku specializace matematická statistika a vedl cvičení k předmětu matematická statistika. Kromě toho vyučoval i ve vyšších ročnících. Nemá smysl vyjmenovávat zde jeho pedagogický úvazek. Pozoruhodnější je zaznamenat jeho výrok, že vysokoškolský učitel má být schopen vyučovat kterýkoli předmět svého oboru, nejen to, na co se specializuje. Jak nesnadné je však prosazovat tento názor v konkrétních situacích!

Připomeňme některá základní životopisná data prof. Fabiana. Narodil se 19. 5. 1927 v Ledči nad Sázavou v rodině důstojníka z povolání. Rodina se tudíž často stěhovala. Po maturitě na reálném gymnáziu v Praze vstoupil v r. 1947 na Vysokou školu speciálních nauk ČVUT v Praze a studoval obor statistické inženýrství. Již v r. 1949 nastoupil na místo asistenta v ústavu statistiky a pojistné matematiky na téže škole. Po reorganizaci byl v r. 1953 převeden na katedru matematické statistiky MFF UK. V r. 1957 obhájil kandidátskou práci s názvem „Některé poznámky k teorii limitních zákonů“. V r. 1963 byl ustanoven zástupcem docenta a v r. 1968 na základě habilitační práce „Některé odhady pravděpodobností v případě silně jednovrcholových rozdělení“ byl jmenován docentem pro obor matematická statistika. Nakonec v r. 1979 byl jmenován profesorem pro obor aplikovaná matematika.

Mnohem nesnadnější je zaznamenat alespoň ty nejdůležitější funkce, které kdy profesor Fabian zastával a zastává. V letech 1962–63 a 1969–72 to byla funkce proděkana a zástupce děkana, v letech 1971–73 byl pověřeným děkanem a od r. 1973 do r. 1976 byl děkanem MFF UK. Od roku 1977 pracoval na odboru vědy na MŠ ČSR, v r. 1978 byl ustanoven ředitelem odboru

vysokých škol univerzitního směru na MŠ ČSR. Od r. 1980 je děkanem přírodovědecké fakulty UK. Prof. Fabian byl také vedoucím katedry matematické statistiky a katedry aplikované matematiky na MFF UK, od r. 1981 do r. 1986 byl vedoucím katedry aplikované matematiky na přírodovědecké fakultě. Ze současných funkcí dále uvedme: člen komise pro obhajoby kandidátských disertačních prací, člen kolegia ministra školství ČSR, člen vědeckých rad řady institucí, vědecký sekretář a člen předsednictva statistické sekce Lékařské společnosti J. E. Purkyně, člen Ústředního výboru JČSMF, předseda celostátní komise expertů pro matematiku při MŠ ČSR, předseda oborové rady pro pravděpodobnost a matematickou statistiku při MŠ ČSR. Františku, odpusť, je toho ještě hezká řádka, co jsem asi vynechal.

Prof. Fabian je členem KSČ od r. 1945. Z jeho stranických funkcí uvedme, že je předsedou komise pro práci na vysokých školách OV KSČ Praha 2, byl od r. 1976 do r. 1980 členem komise pro vysoké školy MV KSČ, od r. 1981 je členem komise „Věda—výzkum—užití“ MV KSČ, je vedoucím stranické skupiny UO KSČ v Praze 10 (od r. 1976) a od r. 1978 je lektorem stranického vzdělávání OV KSČ Praha 2.

Práce prof. Fabiana byla již mnohokrát oceněna. U příležitosti 50. výročí založení KSČ byl vyznamenán v r. 1971 bronzovou medailí UK a medailí KSČ (OV KSČ Praha 2). V r. 1978 mu ČSAV udělila čestnou stříbrnou pamětní medaili za zásluhy o rozvoj kosmického výzkumu ČSSR v rámci Interkosmos. V r. 1979 mu byl udělen čestný odznak vlády ČSSR a ÚRO za mimořádné výsledky pracovní iniciativy k 30. výročí Vítězného února. Následují uznání od univerzity J. E. Purkyně v Brně a od farmaceutické fakulty UK v Hradci Králové, pamětní medaile Univerzity Palackého v Olomouci, čestné uznání OV SSM Praha 2 a konečně udělení titulu Zasloužilý učitel v r. 1978. (Prof. Fabian byl teprve druhým učitelem MFF UK, kterému byl tento titul udělen.)

Co zbývá dodat k tomuto dlouhému, ale neúplnému výčtu funkcí a ocenění? Je třeba si uvědomit, že prof. Fabian svou rozsáhlou organizační a aplikační činností klesl cestu pro pronikání matematických metod do mnoha dalších vědních oborů. A to nebývá zpravidla ani snadná, ani vděčná práce. Zejména mezi matematiky je stále málo lidí, kteří by byli ochotni svůj čas a svou práci věnovat řešení organizačních problémů. A přitom dnes je to zejména práce na tomto úseku, která vytváří nezbytné předpoklady pro vlastní matematický výzkum.

Prof. Fabian patří mezi propagátory ruské a sovětské pravděpodobnostní školy. Sám prožil školní rok 1960/61 na jednoroční stáži ve Výpočetním centru na Lomonosově univerzitě v Moskvě.

Mezi koničky prof. Fabiana, pokud to lze s trochou nadsázky tak nazvat, patří i filosofické problémy matematiky. Jen z této oblasti je autorem 6 prací. Ani zde jeho následovníků není mnoho.

Prof. Fabian je také neúnavným popularizátorem pravděpodobnostních a statistických metod. Připomeňme alespoň, že je spoluautorem dobře známé publikace Cesty moderní matematiky.

Při tomto významném životním jubileu přeji prof. Fabianovi jménem jeho žáků a spolupracovníků hodně zdraví a elánu do příštích let a mnoho úspěchů v práci.

Jiří Anděl